

**ОДЕСЬКА
НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

**УПРАВЛІННЯ
СТРАТЕГІЄЮ
РОЗВИТКУ
ВИНОРОБНИХ
ПІДПРИЄМСТВ**

МОНОГРАФІЯ

О. Б. КАЛАМАН

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Кафедра менеджменту і логістики

О. Б. Каламан

**УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЄЮ РОЗВИТКУ
ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

МОНОГРАФІЯ

Одеса

2020

Рекомендовано до видання, розміщення в електронній бібліотеці та використання в навчальному процесі Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протокол № 9 від 27 грудня 2019 року.

Рецензенти:

О. Б. Ткаченко, д.е.н., професор, завідувач кафедри технології вина та сенсорного аналізу Одеської національної академії харчових технологій;

О. В. Зибарева, д.е.н., доцент, завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича;

Н. А. Добрянська, д.е.н., професор, професор кафедри адміністративного менеджменту та проблем ринку Одеського національного політехнічного університету.

Каламан О. Б.

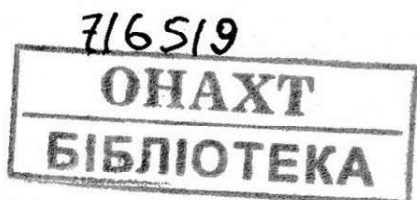
Управління стратегією розвитку виноробних підприємств: монографія / О. Б. Каламан. – Одеса: СімексПринт, Друк Південь, 2020. 294 с.

ISBN 978-617-7757-27-5

Монографія присвячена систематизації та обґрунтуванню науково-методичних положень та розробці науково-практичних рекомендацій щодо удосконалення методології стратегії виноробних підприємств.

Виділено концепцію формування стратегії розвитку виноробного підприємства в умовах зростання наукоємності його виробництва та розроблено алгоритм методології стратегії розвитку виноробних підприємств, який відрізняється від існуючих врахуванням взаємозв'язку його логічних елементів, дозволяє забезпечити обґрунтованість і послідовність дослідження змісту методології стратегії розвитку виноробних підприємств.

Монографія орієнтована на широке коло читачів – керівників і спеціалістів підприємств, науковців, викладачів, аспірантів, студентів.

© Каламан О.Б., 2020

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ.....	7
1.1. Сучасний стан та стратегічні передумови розвитку виноробних підприємств.....	7
1.2. Теоретичний аналіз категорії «стратегія» в науковій парадигмі: еволюційний та сучасний підходи.....	21
1.3. Концептуальні положення стратегічного розвитку підприємств.....	36
Висновки до розділу 1.....	52
Список використаних джерел до розділу 1.....	54
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	62
2.1 Розробка систем стратегічного управління підприємством.....	62
2.2. Методичні позиції стратегічного розвитку підприємств.....	78
2.3. Напрями формування та реалізації стратегії розвитку виноробних підприємств.....	92
2.4. Положення методології стратегії розвитку виноробних підприємств.....	106
Висновки до розділу 2.....	119
Список використаних джерел до розділу 2.....	121
РОЗДІЛ 3. ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	127
3.1. Аналіз зовнішнього середовища функціонування виноробних підприємств.....	127
3.2. Методологія оцінки ефективності діяльності виноробних підприємств.....	143
3.3. Розробка фінансової стратегії діяльності виноробних підприємств.....	159
Висновки до розділу 3.....	171
Список використаних джерел до розділу 3.....	175
РОЗДІЛ 4. ІННОВАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	183
4.1. Інновації як необхідна умова формування стратегії розвитку виноробного підприємства.....	183
4.2. Формування інструментарію інноваційної стратегії розвитку виноробних підприємств.....	204
4.3. Створення моделі стратегії інноваційного розвитку виноробного підприємства в сучасних умовах господарювання.....	220
Висновки до розділу 4.....	228
Список використаних джерел до розділу 4.....	229

РОЗДІЛ 5. ПРОЕКТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	234
5.1. Побудова стратегічного профілю виноробного підприємства та розробка напрямів стратегії його розвитку.....	234
5.2. Науково-методичний підхід щодо прогнозування ефективної стратегії розвитку виноробних підприємств.....	245
5.3. Удосконалення механізму реалізації ефективної стратегії інноваційного розвитку виноробних підприємств.....	252
Висновки до розділу 5.....	274
Список використаних джерел до розділу 5.....	275
ВИСНОВКИ.....	281
ДОДАТКИ.....	284

ПЕРЕДМОВА

В сучасних умовах господарювання кожне підприємство діє в межах особистої відповідальності за результати своєї господарської діяльності та виключно самостійно, що й обумовлює необхідність застосування власної унікальної стратегії. Подібна необхідність вимагає вдосконалення методології розробки стратегії підприємства, в тому числі й виноробного, яке буде ефективно працювати в межах чинного законодавства із врахуванням особливостей бізнес-процесів та ринкової кон'юнктури.

Турбулентні внутрішні та зовнішні процеси суттєво збільшують рівні ризиків діяльності виноробних підприємств. З метою зниження їхнього впливу та збільшення стійкості підприємство потребує відповідного прогнозування та передбачування тенденцій його розвитку, тобто з'ясування вірогідного сценарію його стратегічного майбутнього. Наявність зазначеної інформації допоможе досягти потрібних результатів діяльності та приймати правильні своєчасні управлінські рішення. З'ясування перспективних цілей та чітких завдань щодо траєкторії розвитку підприємства, а головне передбачення розроблених засобів їхнього довгострокового застосування і є сутнісною характеристикою розробки стратегії виноробних підприємств.

Науково обґрунтована потреба стратегічного управління виноробними підприємствами обумовлена наявністю багатьох проблем в галузі та країні загалом, що провокують економічне реформування та реструктуризацію всіх суб'єктів. Проведений аналіз практики господарювання показав, що на розробку результативно діючої стратегії розвитку виноробних підприємств витрачається найбільше часового управлінського ресурсу, чим створюються додаткові перепони у систематичній роботі виноробних підприємств. З метою ефективної розробки та своєчасної реалізації вироблених управлінських рішень доцільним є залучення стратегічного орієнтування до виробничої, фінансової та інноваційної діяльності суб'єктів господарювання.

Основною перепорою у розробці ефективної стратегії, що постає сьогодні перед вітчизняними виноробними підприємствами, являється недостатність потрібної інформації та відповідного досвіду. Саме зазначені аспекти в цій галузі знань мали б стати теоретико-методологічною платформою у процесі її формування та впровадження. Важливою історично сформованою та досі актуальною проблемою для галузі виноробства при особливо гострій конкуренції є недостатність систематизованих та сучасних знань в управлінській сфері, які б змогли запропонувати підходи, положення, концепції, закони, принципи та процеси щодо розробки стратегії виноробних підприємств, які мають враховувати особливості функціонування галузі. Окремим напрямом, що забезпечує досягнення конкурентоспроможних позицій досліджуваними підприємствами галузі, є управління розробленою стратегією. Все зазначене обумовлює потребу в розробці теоретико-методологічного алгоритму та практичних рекомендацій із стратегічного розвитку виноробних підприємств з урахуванням всіх наявних особливостей функціонування галузі.

Особливої уваги заслуговує прогнозування фінансових результатів від всіх видів діяльності виноробних підприємств, яке формує їхню фінансову стратегію та відокремлюється від управлінської позиції, що орієнтована на поточне збільшення вартості виробленої продукції виноробних підприємств. Реалізація своєчасного контролювання використовуваних методів дозволить згрупувати всі залучені аналізовані параметри.

Важливу складову актуальності проведеного дослідження додає потреба в сталості та передбачуваності економічних процесів більшості вітчизняних підприємств галузі, які мають тенденцію до застосування стратегії сталого зростання та залучення існуючого стратегічного потенціалу. Саме тому збільшується вагомість методологічних підходів до формування та реалізації стратегії розвитку виноробних підприємств, яка має враховувати їхню унікальність та специфічність, створюючи індивідуальний стратегічний профіль.

Все зазначене обумовило потребу уніфікованого алгоритму розробки стратегії виноробних підприємств, який має враховувати оптимальне поєднання теоретико-методологічних та практичних рекомендацій щодо ефективності діяльності кожного виноробного підприємства. Саме такий підхід визначив теоретичну, практичну значущість і актуальність обраного напряму дослідження.

Таким чином, актуальність теми дослідження обумовлена необхідністю розробки теоретичного обґрунтування, методології і методів стратегічного розвитку виноробних підприємств, науково-методичного та практичного інструментарію, а також пріоритетних напрямів стратегічного розвитку підприємств галузі та їхніх інноваційно-виробничих комплексів.